
RECENZJE

Ks. Wincenty Granat, *O katolickim życiu w świetle nauki o łasce*, oprac. Halina Irena Szumił, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2016, ss. 131.

Powszechnie znany i ceniony profesor teologii dogmatycznej i rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, obecnie Sługa Boży, ks. Wincenty Granat w swoich traktatach teologicznych, napisanych w świetle Bożego objawienia i Tradycji Kościoła, zamieszczał także rozważania i praktyczne wnioski dla życia chrześcijańskiego. Tak też jest w traktacie o łasce, po raz pierwszy opublikowanym w tomie V *Dogmatyki katolickiej: O łasce Bożej udzielanej przez Chrystusa Odkupiciela* (Lublin 1959), z którego fragmenty wybrała Halina Irena Szumił, o czym pisze we *Wstępie*.

Ta mała książeczka zawiera *Wstęp* (s. 11–18), pięć rozdziałów: rozdz. I. *Życie katolickie rozpatrywane w stosunku do swej ostatecznej przyczyny, tj. Boga* (s. 19–34), rozdz. II. *Życie katolickie w swej istocie* (s. 35–54), rozdz. III. *Postulaty katolickiego życia* (s. 55–75), rozdz. IV. *Przeszkody katolickiego życia* (s. 77–82), rozdz. V. *Przejście ku wiekiustemu życiu* (s. 83–88). *O modlitwie* (s. 89–131), aneks o modlitwie i wykaz skrótów

Pierwszy rozdział ma charter wprowadzający w główny problem, czyli cel i styl życia członków Kościoła katolickiego. Autor, opierając się na objawieniu Bożym (opis stworzenia świata i człowieka) i tajemnicy odkupienia oraz w świetle nauczania, zwłaszcza św. Augustyna i św. Tomasza, opisuje relację człowieka jako stworzenia do Boga, jego Stwórcy, i wynikające z tego ważne konsekwencje. Człowiek stworzony na obraz Boży, jako osoba rozumna i wolna, a następnie obdarzony godnością przybranego dziecka Bożego ma przekształcać świat oraz doskonalić siebie samego, zdążając do życia wiecznego (o tym traktuje ostatni rozdział). Na tym głównie polega istota życia katolickiego, aby wykorzystując wszystkie wrodzone zdolności, z pomocą Bożej łaski kształtować swoje człowieczeństwo jako osoby ukierunkowanej ku Osobom Trójcy Świętej (personalizm). Wyjaśnia także, jak należy rozumieć, że Bóg jest centrum całego świata (teocentryzm), a człowiek jest także w centrum stworzonego przez Boga świata (antropocentryzm). Dzięki łasce Bożej człowiek mimo skażonej przez grzech natury może realizować w swoim życiu plan Boży. Wśród wielu postulatów katolickiego życia szczególną uwagę zwraca na prawdę, miłość i dobro, realizm ontologiczny i etyczny, personalizm, zachowanie hierarchii wartości, zdrowej ambicji, ale także pokory i ascezy. Z rozważań ks. W. Granata promieniuje chrześcijański optymizm, zbudowany na realizmie kondycji człowieka jako stworzenia. Główną przeszkodą dla katolickiego życia jest grzech, ale możliwy do pokonania dzięki łasce Bożej.

Pierwsza część książki może być trudna w odbiorze dla osób bez przynajmniej ogólnej znajomości pojęć filozofii chrześcijańskiej i teologii katolickiej. Natomiast aneks *O modlitwie*, napisany bardzo przystępnym językiem, z pewnością może pomóc w rozumieniu sensu modlitwy i konieczności jej ciągłego doskonalenia.

ks. Czesław Krakowiak

Halina Irena Szumił, *Profesor i Mistrz. Sługa Boży ks. Wincenty Granat*, TN KUL, Lublin 2017, ss. 308.

W stulecie swego istnienia KUL publikuje m.in. znaczącą pozycję poświęconą swemu rektorowi, ks. Wincentemu Granatowi. Związaną z tym olbrzymią pracę (opracowanie redakcyjne, indeks, skład komputerowy, łamanie, przygotowanie fotografii do druku) wykonał anioł ks. Wincentego Granata, Halina Irena Szumił, która od wielu lat skutecznie czuwa nad spuścizną swego Profesora i Mistrza oraz ją promuje. Ks. K. Guzowski zauważył w *Słowie wstępnym*, że ów „anioł” już w 1993 roku dał „pierwszą próbę kompletnego przedstawienia sylwetki naukowej kulowskiego profesora” (s. 7), a omawiana książka „prezentuje dorobek naukowy lubelskiego teologa oraz dokumentację wszystkich dotychczasowych opracowań drukowanych i prac dyplomowych (doktoratów i magisteriów) z lat 1972–2016 wraz z wykazem ich spisu treści. Jest to główny walor tej publikacji, gdyż pokazuje nam, w jakim kierunku idzie refleksja prowadzona na kanwie dorobku Księdza Profesora” (s. 8).

We *Wprowadzeniu* Irena Szumił, prawdopodobnie jeden z najznakomitszych (jeśli nie najznakomitszy) znawców naukowego dziedzictwa ks. Wincentego Granata, za ks. Józefem Swastkiem proponuje taką jego charakterystykę:

„Stawał na katedrze profesorskiej jako skromny i pokorny sługa prawdy ewangelicznej, zapalony szermierz teologii żywej, zawsze mocno powiązanej ze źródłami Objawienia, a przy tym dziwnie oryginalnej, nowoczesnej, popartej filozofią, historią a nierzadko i naukami przyrodniczymi, opartej na tym, co nowe i zmieniające się w świecie. A świat ten jako Boże dzieło, naznaczone «boską pieczęcią Chrystusa», kochał bardzo i umiał też uczyć niełatwej sztuki kochania świata i rozpoznawania w nim śladów Stwórcy. Nie uznawał teologii schematycznej, pod każdym względem wykończonej, gdyż twierdził, że zadaniem teologa jest stałe poszukiwanie i troska, aby prawdy Boże przybliżyć wszystkim ludziom wszystkich czasów i wszystkich pokoleń” (s. 9).

Część I. *Ksiądz Wincenty Granat (1900–1979)* – ogranicza biograficzną informację (tylko s. 11–22). Dzięki za końcówkę o drodze na ołtarze: „Dnia 12 czerwca 1995 r. Kościół Sandomierski rozpoczął dochodzenie kanoniczne w sprawie wyniesienia do chwały ołtarzy zmarłego w opinii świętości [...]. Obecnie pro-